

GEEN PRETTIG VOORUITZICHT VOOR SECTOR MET ZWAK IMAGO

DOOR JEPPE DE BOER

Proefflokaal De Drie Fleschjes in Amsterdam heeft een onwaarschijnlijk rijke historie. In de schaduw van de Nieuwe Kerk lijkt de tijd al 370 jaar stil te staan. De bijzondere lichtinval, de oeroude vaten langs de wanden, het schurende zand op de houten vloer en de lage zinken tap. Ooit stond hier schilder Rembrandt van Rijn schouder aan schouder met wetenschapper Constantijn Huygens, filosoof Baruch de Spinoza en zeeheld Michiel de Ruyter. Op een zonnige zaterdagmiddag is het er muisstil. Uitbater Johannes Bulthuis maakt een verloren indruk zonder zijn gasten. Hij maakt zich zorgen. De huur loopt meedogenloos door. De tap staat al maandenlang stil en de straat gaat achteruit. Links en rechts gooien restaurants en koffietentjes het bijltje erbij neer. Lege panden worden overgenomen door beleggers met onduidelijke achtergronden.

Corona maakt meer kapot dan ons lief is. In Nederland geven we graag hoog op over onze solidariteit met zwakkeren en ons rechtvaardige systeem; maar hoe rechtvaardig is het als de rekening van deze solidariteit neerslaat op de kroegbaas en de winkelier en niet op de meeste andere Nederlanders?

Corona ondergraaft onze sociale cohesie en het vertrouwen in onze overheid. Deze pandemie duurt veel te lang voor crisismanagement en regeren per decreet. Ingrijpende beslissingen worden genomen in een besloten Catshuis-overleg. Tijdens beleurende persconferenties worden besluiten meegedeeld aan de burger. Dit was prima voor een paar weken of maanden, maar niet voor een heel jaar of langer.

Ik mis een brede inhoudelijke discussie over de keuzes die wij maken als land. Dit zou een discussie moeten zijn over medische ethiek: Hoe weeg je welke mensenlevens af tegen welke kosten? Het is teleurstellend hoe ons parlement deze discussie van links tot rechts uit de weg gaat. In verkiezingstijd is dit onderwerp waarschijnlijk te gevoelig en ongemakkelijk.

Het mooie van een inhoudelijke discussie is dat relevante feiten razendsnel op tafel komen. Hier leren we allemaal van. De Amerikaanse staat Californië voert een keihard anti-corona beleid. Te-

genhanger Texas blijft de economie juist ruimte geven. De coronasterftcijfers in beide staten zijn minder verschillend dan je zou verwachten: 127 per 100.000 in Texas tegen 104 per 100.000 in Californië. Texas had mogelijk 7000 meer levens kunnen sparen, maar hoeveel extra Californiërs zijn depressief geraakt door sociale isolatie en baanverlies?

Deze pandemie zal voorbijgaan, maar de discussie over medische ethiek en economie wordt een blijvertje. De wereld wordt voller en kleiner, dus pandemieën kunnen steeds vaker voorkomen. Wij worden steeds ouder en de medische wetenschap kan steeds meer. Van iedere euro die Nederland verdient, geven we 10 cent uit aan zorg. In 2000 was dit nog 7,7 cent. Als deze trend doorzet, neemt zorg een steeds groter deel van onze economie over. Reken maar op hogere belastingen en premies en minder geld voor zaken als onderwijs, veiligheid of sociale zekerheid.

Stenen hebben geen stemrecht. Dit maakt vastgoed een prettig doelwit voor belastingheffers en andere beleidsmakers. Te weinig koopwoningen? Verhoog de overdrachtsbelasting voor beleggers. Te weinig huurwoningen? Bevries de huren. Gedwongen winkelsluitingen? Laat verhuurders maar de huur opschorten. De vastgoedsector lijkt in de verdediging gedrongen en verliest ieder achterhoedegevecht.

Zorgvraagstukken zullen steeds vaker een steeds groter deel van onze economie beheersen. Zonder een transparante volwassen discussie zullen de lasten niet gelijkwaardig neerslaan. Voor een kapitaalintensieve sector met een zwak publiek imago is dit geen prettig vooruitzicht.

De vastgoedsector vervult een belangrijke maatschappelijke functie. Als huisvester, als hoeder van nationale besparingen, als aanjager van verduurzaming en stadvernieuwing. Het is beter voor Nederland als de sector actief deelneemt aan maatschappelijke discussies, zelfs als het over medische ethiek en economie gaat.

Jeppe de Boer is founding partner van Masterdam